

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
Інститут «Академія мистецтв імені С.С. Прокоф'єва»
Кафедра мистецтв**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор інституту

М.І.Антоненко

_____ 2020 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІЛОСОФІЯ МУЗИКИ»**

освітній рівень	бакалавр
галузь знань	02 Культура і мистецтво
спеціальність (спеціалізація)	025 «Музичне мистецтво»
освітня програма	«Музичне мистецтво. Вокал» «Музичне мистецтво. Інструментальне виконавство»
тип дисципліни	обов'язкова

Київ – 2020 рік

Розробники: Зосім О. Л. – доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри музичного мистецтва

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри мистецтв

Протокол від 16 жовтня 2020 року № 1/2

Завідувач кафедри мистецтв

Марченко В.В.

Погоджено:
Гарант освітньої програми

(підпис, ініціали, прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників		Розподіл годин за навчальним планом		
Кількість кредитів:	3	Вид занять	Форма навчання	
Загальна кількість годин:	90		Денна	Заочна
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом:	4	Лекції:	16	-
Семестр:	5	Практичні заняття:	-	-
Тижневе навантаження (год.):		Лабораторні заняття:	-	-
аудиторне:	2	Семинарські заняття:	14	-
самостійна робота:	4	Самостійна робота:	60	
Форма підсумкового контролю:	екзамен	Консультації:	-	-
Мова навчання:	українська	Індивідуальні заняття:	-	-

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у ННП кафедри мистецтв, які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою akademart@ukr.net.

2. Програма навчальної дисципліни

Передумови для вивчення дисципліни:

Препозит:	Постпозит
Історія і культура України, Історія зарубіжної музики, Аналіз музичних форм	Історія української музики, Бакалавська робота

Метою курсу «Філософія музики» є довести теоретичну продуктивність філософії музики, формувати нову парадигму гуманітарного знання; вивчення концептуальних підходів до сучасної філософії музики, що орієнтують студента на виявлення і аналіз можливостей філософських засад в організації музичної діяльності; аналіз проблематики філософії музики в сучасних дослідженнях; оволодіння практичними навичками самостійного аналізу і систематизації матеріалу, освоєння методів дослідницької роботи і навичок філософського мислення і філософського узагальнення.

Завдання курсу зосереджені довкола формування у студентів уявлень про філософію музики як результат філогенезу гуманітаристики у XX – XXI ст., зокрема філософії, культурознавства, мово- та літературознавства, богослів'я, мистецтвознавства. А також: зрозуміти музику як потужний ресурс людського буття, котрий чекає свого повного розкриття і втілення. Серед завдань курсу також:

- виховання молодого вченого-дослідника, який володіє високим рівнем культури філософського мислення, здатного до узагальнення, аналізу, сприйняття музичних творів, постановки мети і вибору шляхів їх досягнення;
- розвиток логічної аргументації проблем філософії музики;
- розкриття і обґрунтування закономірностей розвитку філософії музики за допомогою аналізу проблематики;
- оволодіння основними методами, засобами отримання та переробки філософської та музичної інформації;
- розкриття взаємодії філософії і музики, історичної спадкоємності, поновлення і збагачення їх змісту, їх виразних засобів, жанрів і форм;

- висвітлення окремих теоретичних та історичних концепцій філософії музики, що зробили вплив на творчу практику.

Очікувані програмні результати навчання за дисципліною (за Освітньою програмою):

ПРН 4. Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.

ПРН 6. Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.

ПРН 7. Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.

ПРН 12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПРН 15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

Загальні та спеціальні компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни

Шифр та назва компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння/ навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
Загальні компетентності (ЗК)				
ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ПРН 4	ПРН 7	ПРН 13	ПРН 6
ЗК 17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	ПРН 4	ПРН 7	ПРН 13	ПРН 6
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)				
СК 3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну	ПРН 4	ПРН 12	ПРН 13	ПРН 15

природу музичного мистецтва.				
СК 6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.	ПРН 4	ПРН 12	ПРН 13	ПРН 15
СК 10. Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.	ПРН 4	ПРН 12	ПРН 13	ПРН 15
СК 11. Здатність оперувати професійною термінологією.	ПРН 4	ПРН 12	ПРН 13	ПРН 15

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Генеза філософії музики. Загальногуманітарні джерела появи філософії музики. Музикознавчі підстави філософії музики. Філософське підґрунтя філософії музики. Мовознавчі джерела філософії музики.

Тема 2. Складові філософії музики. Семіотика музики. Музична герменевтика. Богословія музики. Феноменологія музики. Деконструкція і психоаналіз музики.

Тема 3. Музична семіотика. Мовознавчі підстави музичної семіотики. Спільність та відмінність вербальної і музичної мов. Історично зумовлений характер значень в музичній мові.

Тема 4. Музична мова і мовлення. Вживання мови як площина прагматики. Змінність музичних значень в історичній площині.

Мовлення як життя музичного значення.

Тема 5. Музичний знак. Визначення музичного знаку. Взаємодія знаку вербального і музичного. Різні рівні узагальнення змісту у музичному знаку.

Тема 6. Музична герменевтика. Г.-Г. Гадамер і його «горизонт сподівань» у тексті. У. Еко і його ідея цільного розуміння тексту. Зоф'я Лісса і її вчення про історичну зумовленість загального змісту твору.

Тема 7. Герменевтичне коло в музиці. Складові герменевтичного кола. Обертання герменевтичного кола в природженні змістовних напруг. У. Еко про власне розуміння герменевтичного кола.

Тема 8. Богословія музики. Джерела до богословії музики. Патристика як втілення богослівствування про музику. Постанови II Ватиканського собору про музику, папські енцикліки, повчання Івана Павла II про музику.

3. Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

ДЕННА ФОРМА

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	Всього	у тому числі		
л		п/л аб.	се м.	с. р.
Тема 1. Генеза філософії музики	2			6
Тема 2. Складові філософії музики	2	2		8

Тема 3. Музична семіотика		2	2		8
Тема 4. Музична мова і мовлення		2	2		8
Тема 5. Музичний знак		2	2		6
Тема 6. Музична герменевтика		2	2		8
Тема 7. Герменевтичне коло в музиці		2	2		8
Тема 8. Богословія музики		2	2		8
Екзамен					
Усього годин			16	14	60

4. Організація самостійної роботи студентів Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Особливості виникнення і розвитку філософії музики	2
2	Поняття основних складових філософії музики	2
3	Вербальна і музична мови	2
4	Особливості взаємодії музичної мови та мовлення	2
5	Вербальні музичні знаки	2
6	Герменевтика музичного змісту	2
7	Ідея герменевтичного кола У. Еко	2
8	Доробок праць церковних діячів про богословію музики	2

Питання для самостійного опрацювання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Феноменологія музики	2
2	Деконструкція і психоаналіз музики	2
3	Феноменологія як пошук нових ірраціоналістичних тенденцій в осмисленні права	2
4	Музика та інші форми суспільної свідомості	2
5	Феноменологія і поняття досвіду	2
6	Сучасна музика і психоаналіз	2
	Разом	12

Методи навчання

Презентація, лекції, аудіопрослуховування, дискусія. Методи контролю
Усне опитування, контрольні завдання, бліц-опитування, залік.

5. Критерії та система оцінювання результатів навчання Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
А	90 - 100	відмінно	зараховано
В	81-89	добре	
С	71-80		

□	61-70	задовільно	
Е	51-60		
ГХ	21-50	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
Г	0-20	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою)

7. Рекомендовані джерела інформації

Базова

1. Антологія світової літературно-критичної думки. - Львів, 1996.
2. Барбах С. Філософія музики як частина музикознавства. - Львів, 1928.
3. Вітгенштайн Л. Філософські дослідження. К., 1995.
4. Гудимова С. А. Музыкальная эстетика: Науч.-практ. Издание. - М., 1999. - 283 с.
5. ^йгес К. Очерки по философии музыки. 3-е изд. — М.: Государственное музыкальное издательство, 1921.
6. ^йгес К. Очерки по философии музыки // Звучащие смыслы. Альманах / Сост. и отв. ред.: Левит С.Я., Мильская Л.Т. СПб.: Изд-во С.-Петербургского ун-та, 2007. - 784 с.
7. Козаренко О. Феномен української національної музичної мови. - Львів, 2011.
8. Музыкальная ^нциклопедия // Гл. ред. Ю. В. Келдиш. - М.: Советская ^нциклопедия, 1973—1982.
9. Степанов Ю. Семиотика. - М. 1971.
10. Суханцева В. К. Музыка как мир человека. От идеи вселенной - к философии музыки. - К., 2000. - 176 с.
11. Щербакова А.И. Философия музыки и музыкального образования в двух томах - М., 2010.
12. Щербакова А.И. Музыка и Человек в создании пространства культуры: культурологическое исследование: моногр. / А.И. Щербакова. -М.: Изд-во РГСУ, 2011. - 318 с.

Допоміжна

1. Адорно Т. Эстетическая теория. -М., 2001.
2. Апрелева, В.А. Музыка как выражение и предвосхищение культуры /В.А. Апрелева. - СПб, 2004.
3. Вагнер і Ніцше: 150-ліття зустрічі : збірник матеріалів міжнародної наукової конференції (Львів, 7-8 листопада 2018 р.).— Львів, 2018 — 206 с.
4. Гомілко О. Філософія музики як нова філософська дисципліна: постметафізичні перспективи // Режим доступу: <http://suibeg1eshpka.sh/article/p/йI080Йуа-тихікі-уак-поVa-йI08of8ка-дI8^8Ip1та-ро8^те^айхісіш-ре^8рекЙVI>.
5. Иванченко Г.В. Психология восприятия музыки /Г.В. Иванченко. - М., 2001.
6. Козаренко О. Філософія музики як необхідна складова сучасної мистецької освіти // Режим доступу: <http://publication8.1pii.ec1ii.ia/Bii11e1ПП8/іnc1e\,p1ip/aii81ic1E8/ar1icieJae/y/2929>
7. Музична філософія Штокгаузена Режим доступу: [http://www.N.com/ик/%00%BC%т%83%00%B7%00%B8%т%87%00%ВП%00 %B0-](http://www.N.com/ик/%00%BC%т%83%00%B7%00%B8%т%87%00%ВП%00 %B0-k11р8://\\N.com/ик/%00%BC%т%83%00%B7%00%B8%т%87%00%ВП%00 %B0-)

%^1%84%^ 1 %96%^0%BB%^0%BE%^1%81 %^0%BE%^1%84%^1 %96%^ 1%8Г-
%^1%88%^1%82%^0%BE%^0%BA%^0%B3%^0%B0%^1%83%^0%B7%^0%B5%
^0%B^%0%B0/a-3624986

8. Музичне мистецтво і культура : Наук. вісн. Вип. 1 / ред.: О. В. Сокол; Одес. держ. консерваторія ім. А.В.Нежданової. - О. : Астропринт, 2000. - 412 с.
9. Полюга В. Музика. Творчість. Інтерпретація (Спроба філософського аналізу) // Режим доступу: [ігЫ8-пБиу.foy.ua.2 сд-1ip NgYI8_pByu2 сдiiI8_64](http://nbuv.gov.ua/2_s_d-1ip_NgYI8_pByu2_sdiI8_64)>.Мг 2:012_10_2:0
10. Скопіна С. А. Істинність музики суцього / С. А. Скопіна // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : щокв. наук. журн. / М-во культури України, Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. - Київ : Міленіум, 2013. - № 1. - С. 56-60.
11. Тарапата-Більченко Л. Г. Аксиологічні домінанти філософії музики / Л. Г. Тарапата-Більченко // Актуальні питання мистецької освіти та виховання. - 2016. - Вип. 1. - С. 12-19. - Режим доступу: [Бйр://пБиу.доу.іа/Ц.ІК\артоу 201614](http://пБиу.доу.іа/Ц.ІК\артоу 201614).
12. Тормахова А. Філософія музики О. Лосева в контексті європейської музичної культури ХХ століття: автореф. дис ... канд. філос. наук / А. М. Тормахова. - Київ : б. в., 2009. - 16 с.

15. Інформаційні ресурси

1. <http://www.mon.gov.ua/> – Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України;
2. <http://nbuv.gov.ua/> – Сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського;
3. <http://www.osvita.org.ua/> – Освітній портал – освіта в Україні, освіта за кордоном;
4. <http://ostriv.in.ua/> – Освітній шкільний інтернет-портал «Острів знань»;
5. <http://www.gumer.info/> – Библиотека Гумер – гуманитарные науки